

Door het CCvD Archeologie erkende opleidingen en kennis actoren

Geactualiseerde versie d.d. 13 oktober 2025

*Deze lijst hoort bij de onderdelen 1a en 1b van bijlage 4 van de BRL SIKB 4000 Archeologie.
In deze lijst vindt u de toegelaten opleidingen zijnde de uitwerking van het begrip 'kennis hebben van'.*

Deze opleidingen zijn erkend door het CCvD Archeologie voor toetreding tot het Actorregister.

Deze lijst wordt regelmatig geactualiseerd. Ziet u een fout of heeft u een vraag? Mail dan naar info@sikb.nl

1. Inleiding

In de BRL 4000 Archeologie zijn de eisen opgenomen die worden gehanteerd als grondslag voor de afgifte en instandhouding van het procescertificaat voor de uitvoering van archeologisch onderzoek van landbodems en waterbodems. Deze af te geven kwaliteitsverklaring wordt tevens gebaseerd op de bij deze beoordelingsrichtlijn behorende protocollen. In de protocollen is een aantal handelingen opgenomen die voorbehouden zijn aan functionarissen die hiervoor bekwaam worden geacht op basis van hun competenties. Deze functionarissen worden in de BRL 4000 en de protocollen 'actoren' genoemd.

Actoren worden opgenomen in de 'Actorregistratie Archeologie' zie <http://www.actorregistratie.nl>. Opname hierin is alleen mogelijk als een onafhankelijke, aangewezen partij, heeft geverifieerd of de actor beschikt over de juiste bewijsmiddelen die aantonen dat een actor voldoet aan de aan hem/haar gestelde competentie-eisen. Dit betreft opleidingseisen en ervaringseisen ter verkrijging van de actorstatus en onderhoudseisen ter behoud van de actorstatus. Bij elke eis is daarom aangegeven welke bewijsmiddelen kunnen worden ingezet. De verantwoordelijkheid voor deze bewijsmiddelen ligt bij de (potentiële) actor.

2. Opleidingseisen en 'kennis hebben van'

In bijlage 4 van de BRL 4000 worden per actor de opleidingseisen opgesomd voor het verkrijgen van de actorstatus. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de protocollen 'Landbodems en Depotbeheer en Specialistisch onderzoek' (tabel 1A in bijlage 4 BRL 4000) en de protocollen 'Waterbodems' (tabel 1B in bijlage 4 BRL 4000). Bij de opleidingseisen wordt een onderscheid gemaakt tussen een afgeronde studie en het 'kennis hebben van'. Zie onder 5. op pag. 6 voor door het CCvD erkende opleidingen (veelal cursussen) die vallen onder het 'kennis hebben van'.

3. Regeling alternatieve Ma diploma's

Als iemand wil worden toegelaten tot het actorregister Archeologie als KNA Archeoloog maar niet beschikt over een Master (verder te noemen Ma) Archeologie zoals vereist in de [BRL SIKB 4000 \(paragraaf 3.5.2 en bijlage 4\)](#), kan in een aantal gevallen het curriculum toch voldoende archeologie bevatten om aan de gestelde kenniseis te voldoen. Dit wordt beoordeeld door de commissie opleidingen en bijscholing. Zie voor meer informatie over de inhoud van deze regeling en de procedure: https://www.actorregistratie.nl/download/informatie-en-downloads/notitie_toelatingsregeling_actorregister_archeologie.pdf

4. Criteria voor het opstellen van de lijst van erkende opleidingen

Voor het opstellen van de lijst van erkende opleidingen zijn de volgende criteria gehanteerd:

- Voor de opleidingseisen in de BRL 4000 wordt het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO) aangehouden. CROHO bevat gegevens van vroegere, actuele en toekomstige opleidingen.
- In het CROHO staan alleen Nederlandse opleidingen geregistreerd. Voor de Vlaamse opleidingen is gekeken naar het Hogeronderwijsregister. Dit wordt onderhouden door de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO).
- Voor de masteropleiding Maritieme archeologie, die niet in Nederland of Vlaanderen bestaat, zijn twee buitenlandse opleidingen op de lijst opgenomen. Deze opleidingen werden door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed erkend bij het verlenen van opgravingsvergunningen.
- Tot slot zijn er een aantal opleidingen die niet in het CROHO voorkomen maar waarvan wel wordt geadviseerd deze op de lijst van opleidingen op te nemen. Het gaat om universiteiten/hoge scholen die wél in het CROHO, alleen de opleidingen die relevant zijn voor archeologie worden niet specifiek benoemd.
- Voor opleidingen uit andere Europese landen neemt het CCvD Archeologie per aanvraag/geval een besluit. Daarbij wordt voor Europese opleidingen uitgegaan van de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties (de in het Bamz genoemde Algemene wet erkenning EG-beroepsopleidingen en de Algemene wet erkenning EG-hoger-onderwijsdiploma zijn per 21-12-2007 komen te vervallen).

5. Lijst door het CCvD erkende opleidingen

Deze paragraaf bevat de door het CCvD erkende opleidingen als bedoeld in bijlage 1a en 1b van bijlage 4 van de BRL SIKB 4000.

Opleidingen Archeologie Ba/Ma in Nederland en België

HBO Archeologie (Bachelor)

Saxion, Deventer – Archeologie

Universitaire opleiding Ba Archeologie

Universiteit van Amsterdam - Archeologie en prehistorie

Vrije Universiteit Amsterdam - Archeologie

Rijksuniversiteit Groningen - Archeologie

Universiteit Leiden - Archeologie

Universiteit Gent - Archeologie

Vrije Universiteit Brussel - Kunstwetenschappen en Archeologie

Katholieke Universiteit Leuven - Archeologie

Universitaire opleiding Ma Archeologie (of voorheen doctoraal)

Universiteit van Amsterdam/Vrije Universiteit Amsterdam (ACASA) - Archeologie

Rijksuniversiteit Groningen - Archeologie

Universiteit Leiden -Archeologie

Universiteit Nijmegen

- Afgestudeerden t/m 2024: Klassieke Cultuur - Oudheidstudies

- Afgestudeerden 2025 en later: Romeinse Archeologie - Oudheidstudies

Universiteit Gent - Archeologie

Vrije Universiteit Brussel - Kunstwetenschappen en archeologie

Katholieke Universiteit Leuven – Archeologie

Universiteit Utrecht – Archeologie (opmerking: deze opleiding bestaat niet meer)

Rijksuniversiteit Groningen – Ma Art History and Archaeology: Material Culture Studies in Art, Architecture and Archaeology (research master)

met de volgende opmerking: Acceptatie van bewijsmiddel voor eis "voldoen aan afgeronde universitaire studie Archeologie". Beperkingen: mits het (zelf in te vullen) programma voor minimaal de helft uit archeologische vakken bestaat én de afstudeerscriptie archeologisch van aard is en relevant is voor de actorstatus (zie ook onder 3 Gelijkstellingsregeling op pag. 2 van dit document).

Opleidingen Archeologie internationaal

Universitaire opleiding Ma en/of Ba Archeologie

Duitsland

Die Humboldt Universität zu Berlin
Universität zu Köln

Italië

- Alma Mater Studiorum – Università di Bologna: Beni Archeologici (Laurea) – Scienze dei beni Culturali/Ba Archaeological Heritage, Italië/Italia
- Università degli Studi di Udine, Italië/Italia

Hongarije

Pázmány Péter University, Hongarije/Hungaria

Polen

Universiteit 'Adam Mickiewics' Poznań
Nicolaus Copernicus Universiteit Toruń, Poland
Met de volgende opmerking bij deze opleiding: Opleiding betreft een Ba Archeologie en biedt een Ma restauratiekunde/conservering in de archeologie.

Spanje

Universitat Rovira i Virgili, Universitat Autònoma de Barcelona: Màster Universitari en Arqueologia Clásica/Ma Klassieke Archeologie

Verenigd Koninkrijk

University York – Ma Archaeology/Archaeozoology
University College London (UCL)
University of Liverpool
Oxford University Ma Landscape Archaeology
University of Reading- MSc Geoarchaeology
University of Durham

Met de volgende opmerking bij deze opleiding (Durham): indien de persoon niet over een Ma beschikt, maar wel over een Ba Archeologie en een proefschrift in de archeologie of een voor de archeologie relevant onderwerp, dan voldoet dit ook aan de eis "voldoen aan afgeronde universitaire studie Archeologie"

Zweden

Lunds Universitet

Opleidingen Aardwetenschappen

Universitaire opleiding Ba Aardwetenschappen
Universiteit Utrecht - Aardwetenschappen
Vrije Universiteit Amsterdam - Aardwetenschappen
Universiteit van Amsterdam - Aardwetenschappen
Technische Universiteit Delft - Technische aardwetenschappen
Universiteit Wageningen - Bodem, Water, Atmosfeer

Universitaire opleiding Ma Aardwetenschappen (of doctoraal)
Universiteit Utrecht - Earth Sciences
Vrije Universiteit Amsterdam - Earth Sciences
Universiteit van Amsterdam - Earth Sciences
Technische Universiteit Delft - Applied Earth Sciences
Universiteit Wageningen - Earth and Environment

Opleidingen Aardwetenschappen internationaal

Universitaire opleiding Ma en/of Ba Archeologie

University of Bradford - Archaeological Prospection

Opleidingen Natuurwetenschappen

Universitaire opleiding Ma Natuurwetenschappen (of doctoraal)
Universiteit Utrecht - Communicatie en Educatie van de Natuurwetenschappen
Universiteit Utrecht - Natuurwetenschappen en Bedrijf
Rijksuniversiteit Groningen - Educatie en Communicatie in de Wiskunde en
Natuurwetenschappen
Radboud Universiteit Nijmegen - Science

Opleidingen Biologie

Universitaire opleiding Ma Biologie (of doctoraal)
Universiteit Utrecht – Biologie
Rijksuniversiteit Groningen – Biologie
Radboud Universiteit Nijmegen – Biologie
Rijksuniversiteit Leiden – Biologie
Universiteit van Amsterdam – Biologie
Vrije Universiteit – Biologie
Universiteit Wageningen – Biologie

Opleidingen Geneeskunde (Nederland en internationaal)

Universitaire opleiding Ma Geneeskunde (of doctoraal)
Universiteit Leiden - Geneeskunde
Erasmus Universiteit Rotterdam - Geneeskunde
Universiteit van Amsterdam - Geneeskunde
Universiteit van Maastricht - Geneeskunde
Universiteit Utrecht - Geneeskunde
Rijksuniversiteit Groningen - Geneeskunde
Radboud Universiteit Nijmegen - Geneeskunde
Vrije Universiteit Amsterdam - Geneeskunde
Universiteit Antwerpen - Geneeskunde
Vrije Universiteit Brussel - Geneeskunde
Universiteit Gent - Geneeskunde
Katholieke Universiteit Leuven - Geneeskunde

Opleidingen Geofysica

Universitaire opleiding Ma Geofysica (of doctoraal)

Opleidingen Bos- en Natuurbeheer (met beperking)

Universitaire opleiding Ma Bos- Natuurbeheer (of doctoraal)
Universiteit Wageningen, vrij programma

Acceptatie voor de eis "voldoen aan afgeronde Universitaire opleiding voor de (Senior) KNA Specialist Archeobotanie",

Beperking:

Mits aantoonbaar afgestudeerd of gepromoveerd op een archeobotanisch onderwerp.

Opleidingen Technische Natuurkunde

Universitaire opleiding Ma Technische Natuurkunde (of doctoraal)
Universiteit Twente – Applied Physics
Technische Universiteit Eindhoven - Applied Physics
Technische Universiteit Delft - Applied Physics
Rijksuniversiteit Groningen - Applied Physics

Opleidingen Conservering (Nederland en internationaal)

Universiteit van Amsterdam – Conservering en Restauratie van Cultureel Erfgoed
Universiteit Antwerpen, België – Conservatie-restauratie
Nicolaus Copernicus Universiteit Toruń, Poland – Ma Conservering

Opleidingen Maritieme Archeologie (Nederland en internationaal)

HBO Maritieme Archeologie
Saxion, Deventer - Archeologie

Universitaire opleiding Ba Maritieme Archeologie
Universiteit van Amsterdam - Ba Archeologie en prehistorie
Rijksuniversiteit Groningen - Ba Archeologie
Universiteit Leiden - Ba Archeologie

Universitaire opleiding Ma Maritieme Archeologie (of doctoraal)
University of Southern Denmark – Maritime Archaeology (Denemarken)
University of Southampton – Maritime Archaeology (Verenigd Koninkrijk)
East Carolina University - Marine Studies (Verenigde Staten)

Cursus/opleiding professioneel duiken

Landelijke Werkgroep Archeologie Onder Water / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- NAS-1 (Basiscursus Maritieme Archeologie)¹

¹ ARBO-eisen: In BRL 4000 is een toelichtende eis opgenomen met betrekking tot beroepsduikers. Deze dienen bekend te zijn met specifieke onderwater- en duikomstandigheden waarin wordt gewerkt. Hiervoor bestaan in Nederland zware opleidingseisen vanuit de ARBO-wetgeving. Ook de maritieme archeologie valt hieronder en onderwaterarcheologen moeten zich laten certificeren als beroepsduiker. In Nederland kun je deze opleiding alleen bij de Marine volgen maar het aantal opleidingsplaatsen is daar beperkt. Het benodigde brevet kan ook in het buitenland behaald worden. Dan moet de onderwaterarcheoloog het brevet bij het Nationaal Duikcentrum (NDC) laten keuren. Deze certificering staat los van de certificering BRL 4000 Archeologie.

6. Kennis hebben van

Naast een afgeronde studie moeten actoren ook 'kennis hebben van' bepaalde onderdelen. Voor de minimale bewijsvoering met betrekking tot het 'kennis hebben van' waarvoor een getuigschrift als onderdeel van een curriculum van een afgeronde universitaire opleiding wordt gevraagd, kan verwezen worden naar de voorgaande paragraaf 4 'Lijst erkende opleidingen'.

Voor alle getuigschriften als onderdeel van een curriculum van een afgeronde opleiding, bestaat binnen de BRL 4000 ook de mogelijkheid dit met een door het CCvD Archeologie erkend certificaat aan te tonen. Opleidings- en cursusinstituten alsmede in-company-opleiders kunnen een erkenning bij het CCvD Archeologie aanvragen onder overlegging van onder meer de opzet, programma-inhoud en toetsingswijze van de betreffende opleiding.²

Kennis van dit certificatieschema

- PASTA – Kennistoets BRL (e-learning) en cursus BRL 4000
- Salisbury Archeologie - Cursus BRL 4000

Kennis van de kwartairgeologie en bodemkunde van Nederland

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- PASTA – Cursus bodemkunde en geologie voor archeologen
- Transect – Cursus bodemkunde en kwartairgeologie Holoceen en Pleistoceen Nederland
- Salisbury – Cursus kwartairgeologie, landschap en bodemkunde van Nederland

Kennis van archeologie van Noord-West Europa

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- Als in de opleiding niet aantoonbaar voldoende kennis van de archeologie in Noordwest Europa is verworven, kan dit gecompenseerd worden met ervaringskennis op dit gebied, aan te tonen middels de ervaringseisen.
- Er zijn nog geen opleidings- en cursusinstituten die dit aanbieden.

Kennis van beschrijvings- / en classificatiesystemen van de NEN 5104 en-of ASB

Er bestaat een breed aanbod aan cursussen NEN5104-opleidingen. Hiervoor wordt een 'generieke erkenning' afgegeven met een beperkte geldigheid b.v. diploma's van voor 1 juli 2017. Na 1 juli 2017 heeft de commissie Opleidingen van het CCvD Archeologie criteria vastgelegd waaraan deze cursus zou moeten voldoen.

- Terra Practicus – Cursus NEN 5140/ASB

Kennis van de bioarcheologie

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- Er zijn nog geen opleidings- en cursusinstituten die dit aanbieden.

Kennis van de geofysische onderzoeksmethoden en de toepassing daarvan binnen de archeologie

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- Er zijn nog geen opleidings- en cursusinstituten die dit aanbieden.

Kennis van één of meer archeologische anorganische materialen

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- Als onderdeel van het curriculum van het specialisme.
- Proefschrift met substantiële component anorganisch archeologisch materiaal.
- PASTA cursus – Conserveren voor archeologische depotbeheerders

² Het is de taak van de Commissie Opleidingen om dit volgens een vaste procedure te beoordelen en aan het CCvD Archeologie een voorstel te doen.

Kennis van documenteren, archiveren en automatiseren in relatie tot het certificeringsschema

- SIKB Seminar – Digitaal werken in de archeologie (seminars in 2021 en 2025)

Kennis van conserveren van organische en anorganische materialen in relatie tot depotbeheer

- PASTA cursus – Conserveren voor archeologische depotbeheerders

Kennis van de archeoregio('s) binnen het domein van het depot

- Er zijn nog geen opleidings- en cursusinstituten die dit aanbieden.

Kennis van de specificatie “conservering” OS11

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- PASTA cursus – Conserveren voor archeologische depotbeheerders

Kennis van waterbodems in relatie tot archeologie

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- Er zijn nog geen opleidings- en cursusinstituten die dit aanbieden.

Kennis van maritieme geofysica

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- Er zijn nog geen opleidings- en cursusinstituten die dit aanbieden.

Kennis van de maritieme archeologie en scheepsarcheologie

- Als onderdeel van het curriculum van een afgeronde opleiding.
- Er zijn nog geen opleidings- en cursusinstituten die dit aanbieden.